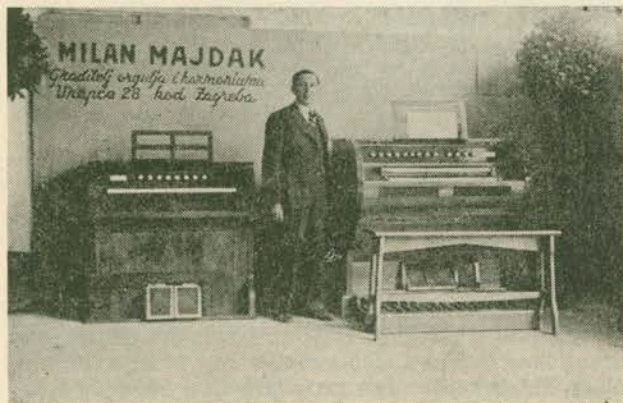

IN MEMORIAM

Milan Majdak

Biografija

Rođen 1. VII. 1897. god. u Šišljaviću kraj Karlovca. Od 1908. g. do 1912. g. polazio klasičnu gimnaziju u Zagrebu, a od 1912. g. do 1916. g. izučio strojarsko-mehaničarski zanat kod majstora Augusta Knausa u Zagrebu, Prilaz 65. Odmah nakon završetka naukovanja 1916. g. pozvan je na frontu i to na rusko i talijansko ratište, gdje ostaje do kraja rata 1918. g. Umro 23. IV. 1984. g.

Podaci o radu

Već kod majstora Knausa dolazi u dodir s orguljama. Ta radionica je izrađivala metalne dijelove za orgulje za firmu Heferer iz Zagreba. Već tada je došao do izražaja njegov afinitet prema orguljama te je često samoinicijativno zalazio u orguljarsku radionicu majstora Hefererea.

Kada se vratio s ratišta počima se baviti orguljarskim poslom kao samouk. U tom vremenu izradio je više renovacija orgulja i novih mehanika (kako je on to sam nazvao) većinom metalnih. Na tom području dobro mu je došlo strojarsko-mehaničarsko znanje.

Godine 1925. obnavlja orgulje u Šestinama kraj Zagreba i tom prilikom je doživio svoju prvu »službenu« kolaudaciju. Kolaudaciju je obavio prof. Franjo Dugan sa svojim neobično nadarenim sinom Čedomilom, u to vrijeme starim tek 10 godina. Ta »prva« kolaudacija je bila vrlo uspješna pri čemu prof. Dugan nije štedio sa uputama.

Godine 1927. udružuje se sa Franjom Lindauerom, koji je izučio graditeljstvo orgulja kod poznate austrijske firme »CECILIA« u Salzburgu i kod njega postiže potrebne kvalifikacije. Poslovnu knjižicu dobiva 27. VI 1928. g. (izdalo ju je Sresko poglavarstvo u Zagrebu pod brojem 42/1928). Godine 1936. polaže majstorski ispit. Komisijski ispitivač bio je Julio Kos koji je izučio graditeljstvo orgulja kod g. Ferde Heferera. Od položenog majstorskog ispita vodi samostalnu radnju pod imenom MILAN MAJDAK, graditelj orgulja i harmonijuma, Zagreb, Donje Vrapče 6 (u ono vrijeme 12).

Popis radova

Zajedno sa g. Lindauerom izradio je 4 opusa novih orgulja i jedan pedal-harmonijum sa 2 manuala, pedalom, 6 igri (kolaudacija: *Sv. Cecilija* 1936. g. /sv. 4/ str. 120) i to:

Opus 1)

Nove orgulje u BEDENICI,
8 registara, pedal, mehaničkog sustava izrađene 1929. g. kolaudator o. Anzelmo Canjuga (kolaudacija *Sv. Cecilija* 1939. g. /sv. 1/ str. 32)

Opus 2)

Nove orgulje u BIŠKUPCU kod Varaždina, izrađene 1930/1931. g.

13 registara, 6 copula, 8 kolektiva, 2 manuala, pedal, pneumatskog sustava. Kolaudatori o. Anzelmo Canjuga i prof. Franjo Dugan (kolaudacija *Sv. Cecilija* 1931. g. /sv. 1/ str. 38)

Opus 3)

Nove orgulje u župi Sv. ILIJA kod Varaždina izrađene 1931. g.

13 registara, 6 copula, 8 kolektiva, 2 manuala, pedal, pneumatskog sustava. Kolaudator o. Anzelmo Canjuga.

(Kolaudacija *Sv. Cecilija* 1931. g. /sv. 5/ str. 186—187.)

Opus 4)

Nove orgulje u župi KRAVARSKO kod Zagreba izrađene 1931. g.

12 registara, 2 manuala, pedal pneumatskog sustava. Kolaudator o. Pankracije Vupora (kolaudacija *Sv. Cecilija* 1932. g. /sv. 4/ str. 151.)

Ove orgulje su potpuno uništene za vrijeme rata punim pogotkom avionske bombe.

Samostalno je izradio 14 novih orgulja, 14 pedalharmoniuma sa 2 manuala i pedalom te električnim ventilatorom. Zatim 80 manjih harmoniuma raznih veličina, 40 većih reparacija, pregradnja i renovacija orgulja. Popravaka, čišćenja i ugađanja orgulja preko 500 (pet stotina).

Samostalni radovi:

Opus 5)

Nove orgulje u kapeli župa ANTUNOVAC-GAJ 6 registara, 1 manual, pedal, tri kolektiva te pedalna spojka.

Izradene 1937. g. kolaudator Mo Matija Ivšić (Kolaudacija *Sv. Cecilija* 1937. g., /sv. 5/str. 153)

Opus 6)

Nove orgulje u župnoj crkvi u DUBRAVI kod Gradca izradene 1938. g.

7 registara, pedal, pedalna spojka 3 kolektiva mehaničkog sustava, 1 manual, kolaudator o. Anselmo Canjuga (kolaudacija *Sv. Cecilija* 1938. g. /sv. 1/str. 28—29)

Opus 7)

Nove orgulje u Zlarinu — Otok ZLARIN kod Šibenika izradene 1938. g.

12 registara, 2 manuala, pedal, 8 spojki pneumatskog sustava, kolaudator mo dr. Bernardin Sokol i s. Marija Tarzicija Fosić (kolaudacija *Sv. Cecilija* 1938. g. sv. 5/str. 159.)

Opus 8)

Nove orgulje u župi GRANEŠINA kod Zagreba izradene 1938. g.

12 registara, 2 manuala, pedal, mehaničkog sustava. Kolaudator prof. Franjo Dugan (kolaudacija *Sv. Cecilija* 1939. g. sv. 1/str. 23).

Opus 9)

Orgulje u SUBOTICI u franjevačkoj crkvi. Svoje ranije izradene orgulje (1933. g.) 1939. g. dopunio sa 8 registara što ukupno iznosi 20 registara a 1969. g. preradio na elektromagnetski sustav.

Kolaudator

1939. g. dr Dikman

1969. g. dopuna opis u *Sv. Ceciliji*

1973. g. sv. 1 str. 24 (drugih podataka nemamo)

Opus 10)

Nove orgulje u ĐURĐINU kraj Subotice

Izradene 1939. g.

10 registara, 2 manuala i pedal, 7 spojki i 4 kolektiva, pneumatskog sustava. Kolaudator prof. Franjo Dugan (kolaudacija *Sv. Cecilija* 1939. g. sv. 5/str. 113.).

Opus 11)

Nove orgulje u CIRKVENI kraj Bjelovara

Izradene 1940. g.

10 registara, 2 manuala i pedal, 2 spojke, 2 kolektiva mehaničkog sustava, kolaudator Mo Matija Ivšić.

Istakao menzuriranje svirala i funkciju mehanike, koja kako kaže kolaudator nadmašuje pneumatiku. (nema podataka da je kolaudacija negdje objavljena)

Opus 12)

Nove orgulje u TAVANKUTU kraj Subotice

Izradene 1940. g.

12 registara, 1 manual i pedal, metalna mehanika (nema drugih podataka)

Opus 13)

Nove orgulje u TROGIRU — katedrala Sv. Ivana. 20 registara, 6 pomoćnih, dva manuala i pedal mehaničkog sustava. Kolaudatori Don Bono Bolani (?) i Don Nikola Žiška daju orguljama najvišu ocjenu, hvale funkciju mehaničkog sustava a zvuk orgulja nazivaju: »sladak i mio«.

(Nema podataka da je kolaudacija negdje objavljena)

Opus 14)

Nove orgulje u ĐAKOVU — crkva časnih sestara sv. Križa

Izradene 1943. g. najveći opus.

23 registra, 3 manuala, 6 spojki, 9 kolektiva.

Kolaudator o. Anselmo Canjuga (*Sv. Cecilija* 1943. g. sv. 1/str. 26)

Opus 15)

Nove salonske orgulje za maestra Matiju Ivšića izradene 1945. g.

7 registara, 2 manuala i pedal, pneumatskog sustava. Ove orgulje je vlasnik 1974. g. poklonio Institutu za crkvenu glazbu u Zagrebu, gdje još danas stoje (o tome u *Sv. Ceciliji* 1974. g. sv. 2—3 str. 42)

Opus 16)

Nove orgulje u župi TUHELJ u Hrv. Zagorju izradene 1945. g. (nema drugih podataka)

Opus 17)

Nove orgulje u MAĐAREVU u Hrv. Zagorju

Izradene 1946. godine

7 registara, 6 pomoćnih, jedan manual i pedal, pneumatskog sustava. Kolaudator mo Matija Ivšić.

Kolaudator ističe da se zvuk slijeva u bogatu i milozvučnu cjelinu, a ukupni rezultat orgulja je snažan i plemenit te tehnički vrhunski izvedene orgulje (nema podataka da je kolaudacija objavljena)

Opus 18)

Župna crkva ŠISLJAVIĆ 1956. g. to je nesiguran podatak i treba provjeriti da li je to 18. opus ili je on neke druge orgulje smatrao za svoj opus 18?

Godine 1946. preuzima obadvoje orgulje u Muzičkoj akademiji u Zagrebu (Gundulićeva 6) na uređenje i ugađanje za diplomatske koncerte, što vrši do 1975. g.

Godine 1950. preuzima generalno uređenje orgulja zagrebačke katedrale i uzdržava ih do 1975. g.

Od godine 1969. do 1975. g. uređuje i priprema orgulje u crkvi Male braće u Dubrovniku u okviru Dubrovačkih ljetnih igara.

Godine 1938. (od 4—1. VI) sudjeluje na Zanat-skoj izložbi u Zagrebu na tadašnjem Zagrebačkom zboru, te dobiva vrijedno priznanje za uspješno sudjelovanje.

Godine 1954. dobiva od MUZEJA ZA UMJETNOST I OBRT u Zagrebu pismenu potvrdu o UMJETNIČKOJ VRIJEDNOSTI NJEGOVIH INSTRUMENTATA.

Kako je vidljivo iz svih kolaudacija Milan Majdak je ostavio iza sebe stručan i pošten rad. Povjeren mu je bio izraziti talent koji je on, uz izuzetnu marljivost, ustrostručio, što je opat korčulanski don Ivo Matijaca sažeo u jednu rečenicu: »Hrvatski narod je smrću Milana Majdaka izgubio najvećeg orguljarskog majstora u ovom vremenu«.

Zadnji opus harmoniuma nalazi se u župnoj crkvi Sv. Barbare u Vrapču kao vlasništvo župe na čijem groblju počiva pok. Milan Majdak.

Nakon njega ostala je radionica čiji sadržaj svjedoči o njegovoj svestranosti. Osim alata za izgradnju orgulja i harmoniuma, postoji alat za dvije kompletne stolarske radionice bravarsku radionicu te urarsku radionicu (on je uspješno uz orgulje popravljao i toranjske satove u župama gdje je radio i popravljao orgulje). Ostala je velika količina dijelova i pribora za orgulje, nekoliko kompleta za izradu novih harmoniuma te velika količina sitnih dijelova za popravke.

Bavio se i naučnim radom i to na polju akustike. Svoja zapažanja iznio je u članku: »Širi pogledi u akustiku« (donosimo u ovom broju) služio se »Maphys« metodom i na temelju toga menzurirao svirale. Poštivao je stil crkve za koju je gradio orgulje i radio je i orgulje u tom stilu (zvukovno i oblikom). Točno je pazio na to kako će mu svirale zvučati u prostoru.

Prof. Franjo Dugan visoko je cijenio njegovu izradu harmoniuma i uvrstio Milana Majdaka u školski udžbenik *Nauk o glazbalima* s posebnim osvrtom na orgulje izdana 1944. g. str. 293. kao primjer kako se izrađuju harmoniumi.

Veoma su vrijedni zapisi s kompletnim podacima o svakim orguljama koje je u toku svog rada popravljao a tih nije mali broj.

Pratio je sve što se događalo u domeni orguljarstva u državi i svijetu, o čemu svjedoči njegova bogata arhiva, na temelju koje je i sastavljen ovaj izvještaj.

Podučavao je mlade koji se kane posvetiti orguljarstvu i nesebično prenosio na njih iskustva, a oni su ga satima slušali i bilježili svaku njegovu riječ, naročito ove zadnje dvije godine života.

Na kraju treba spomenuti da svoj uspjeh može zahvaliti i klimi u kojoj je živio, klimi svoga doma koju je nesebično podržavala njegova supruga Ana.

Hermina MAJDAK-KNEŽEVIĆ

Franjo Pajca

(1902—1984.)

Ovih dana smo se u Virju oprostili s jednim od malobrojnih orguljaša koji su još živjeli kao svjedoci i sudionici starog sjaja pretkoncilske liturgije,

koji su je voljeli, s njome živjeli i možemo reći s njome i umrli.

Takav je bio i pok. FRANJO PAJCA, virovski orguljaš. Svijet je ugledao g. 1902. u tada dalekoj Istri u Tinjanu, kao jedno od mnogobrojne djece što ih je njegov otac Ivan imao u tri braka. Ljubav prema crkvi, liturgiji i pjevanju naslijedio od oca koji je i sam bio orguljaš u rodnom Tinjanu, a isto tako i prvu glazbenu naobrazbu koju je proširio u muzičkoj školi u Trstu.

Franjo Pajca

Trebalo je prehraniti brojnu obitelj, pa su starija djeca pošla u bogatije krajeve Slavonije i Podravine. I Franjo je pratio dvoje braće u Podravinu i vraćao se natrag kući. Postao je sumnjiv Talijanima, koji su već bili zaposjeli Istru, pa je pobjegao od kuće i kao dvadesetogodišnji mladić ostao je stalno u Virju, jer je tu osnovao obitelj oženivši se Marijom Đuroci.

Kako je Virje tada ostalo bez orguljaša, postavljen je na to mjesto mladi Franjo za župnika, virovca, Martina Kovačevića. Daljnje glazbeno usavršavanje stekao je u Zagrebu kod naših glazbenih stručnjaka: prof. i katedralnog orguljaša Franje Dugana, te glazbenika Rudolfa Matza i Zlatka Špoljara.

Dakako da ga je najviše angažirala crkvena, liturgijska glazba, ali za dobroga glazbenika bilo je posla i u društvenom životu mjesta, pa je tako bio i zborovoda HPD »Rusan« (proslavilo nedavno 100 obljetnicu rada), osnovao je i vodio i drugo pjevačko društvo »Ratar«, uvježbao je barem tri generacije mjesne limene glazbe, a mnoge je i pojedinačno poučavao u glazbi.

Njegova orguljaška služba trajala je oko 50 godina. Za župnika Kovačevića 20 godina, za župnika Mirka Bijelića 20 godina i to ratnih i poratnih i još desetak godina za župnika Ivana Vragovića. Nastupilo je vrijeme nove liturgije poslije II. vaticanskog sabora, na koju se nije uspio priviknuti i tako se teška srca oprostio od »svojih« orgulja.

Proživio je još desetak godina sanjajući u snu i na javi kako bi još jedamput odsvirao barem jedan latinski rekvijem. No, ni ta želja mu se nije ostvarila, jer je on sam ne bi mogao fizički izvesti. Ali su mu zato crkveni pjevači na sprovodu otpjevali svečani rekvijem. Nad grobom je zbor izveo njemu dragu pjesmu: »O pruži mile ruke...«, a limena glazba je odsvirala »Za svaku dobru reč«.

Počivao u miru.

Gustav KUZMIĆ